

Μέτρηση του οικονομικού οφέλους σε επίπεδο προορισμού, Δίκτυο INSTO, διαδικτυακό σεμινάριο

ΕΝΗΜΕΡΩΤΙΚΟ ΔΕΛΤΙΟ

Υπουργείο Τουρισμού

ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΕΡΕΥΝΑΣ | ΤΜΗΜΑ ΜΕΛΕΤΩΝ ΚΑΙ ΤΕΚΜΗΡΙΩΣΗΣ

Διαδικτυακό Σεμινάριο αναφορικά με τη Μέτρηση του οικονομικού οφέλους σε επίπεδο προορισμού / Measurement of Economic Benefits at the Destination Level, Δίκτυο INSTO

Πότε

16 Μαρτίου 2023

Φορέας υλοποίησης

Διεθνές Δίκτυο Παρατηρητηρίων Βιώσιμου Τουρισμού / International Network of Sustainable Tourism Observatories (INSTO).

Πού

Διαδικτυακά

Σκοπός εκδήλωσης

Παρουσίαση καλών πρακτικών από μέλη του INSTO αναφορικά με τη μέτρηση του οικονομικού οφέλους της τουριστικής ανάπτυξης σε επίπεδο προορισμού

Βασικές ενότητες

Παρουσιάσεις από την εκπρόσωπο του ΠΟΤ κα Cordula Wohlmuther, καθώς και από εκπροσώπους των Παρατηρητηρίων Βιώσιμου Τουρισμού της Μάλαγα (Ισπανία), του Μπουένος Άιρες (Αργεντινή) και της Μπογκοτά (Κολομβία)

Ποιοι συμμετείχαν

Εκπρόσωποι των Παρατηρητηρίων Βιώσιμου Τουρισμού της Μάλαγα (Ισπανία), του Μπουένος Άιρες (Αργεντινή) και της Μπογκοτά (Κολομβία)

Γενικότερο πλαίσιο

Άμεσα και έμμεσα οικονομικά οφέλη που προκύπτουν από την τουριστική δραστηριότητα

Βασικά συμπεράσματα

Ανάγκη αξιοποίησης μη παραδοσιακών πηγών δεδομένων, χρήση νέων τεχνολογικών εργαλείων και ύπαρξη ενός ευέλικτου μεθοδολογικού πλαισίου

link

<https://www.unwto.org/events/fourth-insto-insights-webinar-economic-benefits>

Σημαντικές ημερομηνίες

-30-31 Μαρτίου: Σύνοδος Κορυφής Βιώσιμων Προορισμών, Μαγιόρκα, Ισπανία.

Εισαγωγή

Ο τουρισμός αποτελεί βασικό μοχλό ανάπτυξης μέσω των επενδύσεων και των ευκαιριών απασχόλησης που δημιουργεί στους προορισμούς. Προκειμένου τα **αναπτυξιακά οφέλη να ευθυγραμμίζονται με την απαίτηση για βιωσιμότητα**, καθίσταται αναγκαία η παρακολούθηση και αξιολόγηση **βασικών μεγεθών** που σχετίζονται με τα οικονομικά οφέλη όπως:

- απόδοση των επενδύσεων,
- άμεσες και έμμεσες επιπτώσεις στην απασχόληση και στα έσοδα από φόρους,
- έσοδα,
- αύξηση της αξίας των περιουσιακών στοιχείων που συνδέονται με τον τουρισμό,
- δαπάνες για την ανάπτυξη του τουρισμού σε εθνικό, περιφερειακό και τοπικό επίπεδο,
- άλλα αναπτυξιακά οφέλη, όπως η δημιουργία υποδομών, η παροχή υποστηρικτικών υπηρεσιών και η συνακόλουθη ανάπτυξη παρακείμενων τομέων της οικονομίας (π.χ. αγροδιατροφικός τομέας, κατασκευές κ.ά.).

Βασικός στόχος του παρόντος διαδικτυακού σεμιναρίου, το οποίο εντάσσεται στον δεύτερο κύκλο σεμιναρίων που διοργανώνει το Διεθνές Δίκτυο Παρατηρητηρίων Βιώσιμου Τουρισμού (INSTO), είναι η **παρουσίαση καλών πρακτικών αναφορικά με τους δείκτες και τη μεθοδολογία που σχετίζονται με τη μέτρηση του άμεσου και έμμεσου οικονομικού αντίκτυπου από την τουριστική δραστηριότητα**. Στο διαδικτυακό σεμινάριο συμμετείχαν οι:

- Dr Dirk Glaesser, Προϊστάμενος της Διεύθυνσης Βιώσιμης Ανάπτυξης Τουρισμού του ΠΟΤ, συντονιστής του σεμιναρίου,
- Cordula Wohlmuther, συντονίστρια του Προγράμματος Βιώσιμης Ανάπτυξης Τουρισμού του ΠΟΤ,
- Jonathan Gomez, Παρατηρητήριο Βιώσιμου Τουρισμού της Μάλαγα και Προϊστάμενος Γενικής Διεύθυνσης Τουρισμού του Δημαρχείου της Μάλαγα,
- Silvina Di Giano, Παρατηρητήριο του Μπουένος Άιρες (Αργεντινή) και Διεύθυνση ανάλυσης αγορών στο Γραφείο Τουρισμού του Μπουένος Άιρες,
- Paola Andrea Sanchez, Παρατηρητήριο Τουρισμού της Μπογκοτά (Κολομβία), Υπο-Διεύθυνση ανάλυσης αγορών και τεχνολογίας των πληροφοριών.

1. Εισαγωγικές παρατηρήσεις

Η κα Cordula Wohlmuther, συντονίστρια του Προγράμματος Βιώσιμης Ανάπτυξης του Τουρισμού του UNWTO, πριν από την έναρξη των παρουσιάσεων από τους εκπροσώπους των Παρατηρητηρίων, προχώρησε σε συνοπτική παρουσίαση του έργου που έχει επιτελεστεί από μέρους του οργανισμού. Υπενθύμισε πως κατά την παρούσα χρονική στιγμή το δίκτυο αριθμεί 36 μέλη, ενώ εκκρεμούν αρκετές υποψηφιότητες (Λατινική Αμερική, Ευρώπη, Ασία, Ειρηνικός

Ωκεανός. Ενημέρωσε εκ νέου τους συμμετέχοντες πως είναι διαθέσιμο **Αποθετήριο Εργαλείων και Πηγών (Repository of Tools and Resources)**¹ για τις 11 θεματικές ενότητες² τις οποίες τα Παρατηρητήρια Βιώσιμου Τουρισμού που συμμετέχουν στο Δίκτυο υποχρεούνται να παρακολουθούν. Εν συνεχεία απαρίθμησε τις βασικότερες βιβλιογραφικές πηγές που αφορούν την εν λόγω θεματική, οι οποίες είναι οι ακόλουθες:

- World Tourism Organization (1997). *What Tourism Managers Need to know*.
- World Tourism Organization (2002). *Enhancing the economic benefits of tourism for local communities and poverty alleviation*.
- World Tourism Organization (2004). *Indicators of Sustainable Development of Tourism Destinations. A Guidebook*, p. 128-134.
- World Tourism Organization (2005). *Making Tourism more Sustainable. A Guide to Policy Makers*.
- World Tourism Organization (2013). *The Economic Impact of Tourism. Overview and Examples of Macroeconomic Analysis*.
- OECD (2013). *Indicators for Measuring Competitiveness in Tourism. A Guidance Document*. OECD Tourism Papers No 2013/02.

Επιπροσθέτως, υπογράμμισε πως, σύμφωνα με τον βασικό οδηγό του UNWTO για την ανάπτυξη δεικτών³, η θεματική του οικονομικού οφέλους αποτελεί **βασική θεματική** (base line issue), ενώ δύο δείκτες που την αφορούν αποτελούν **βασικούς δείκτες** (baseline indicators), συνιστάται δηλαδή στους προορισμούς να τους περιλαμβάνουν σε κάθε προσπάθεια μέτρησης. Πρόκειται για τους ακόλουθους δείκτες (UNWTO, 2004):

- *Αριθμός* του τοπικού πληθυσμού (και αναλογία ανδρών και γυναικών) που απασχολούνται στον τομέα του τουρισμού.
- *Έσοδα* από τον τουρισμό ως ποσοστό (%) των συνολικών εσόδων από την κοινότητα.

Πέρα από τους προαναφερθέντες βασικούς δείκτες, είναι δυνατή η αξιοποίηση και άλλων δεικτών που μετρούν σχετικά μεγέθη και οι οποίοι έχουν αναπτυχθεί στα πλαίσια του Ευρωπαϊκού Συστήματος Τουριστικών Δεικτών (European Tourism Information System-ETIS), του Παγκόσμιου Συμβουλίου Βιώσιμου Τουρισμού (Global Sustainable Tourism Council - GSTC) και του ΟΟΣΑ. Έχει διαπιστωθεί πως πρόσθετοι δημοφιλείς δείκτες είναι οι ακόλουθοι:

- Εισερχόμενος τουρισμός: μέση δαπάνη ανά ημέρα.
- Συνολική μέση διάρκεια παραμονής (διάκριση μεταξύ του εγχώριου και εισερχόμενου τουρισμού).

¹ Περισσότερες πληροφορίες είναι διαθέσιμες στον ακόλουθο σύνδεσμο: <https://www.unwto.org/sustainable-development/unwto-international-network-of-sustainable-tourism-observatories/tools-resources>

² Πρόκειται για τις 11 ακόλουθες θεματικές: τουριστική εποχικότητα, απασχόληση, οικονομικά οφέλη για τον προορισμό, διαχείριση ενέργειας, διαχείριση υδάτινων πόρων, διαχείριση λυμάτων, διαχείριση απορριμμάτων, κλιματική δράση, προσβασιμότητα, ικανοποίηση του τοπικού πληθυσμού, διακυβέρνηση.

³ UNWTO (2004). *Indicators of Sustainable Development for Tourism Destinations. A Guidebook*. Σελ. 111

1. Παρατηρητήριο Βιώσιμου Τουρισμού της Μάλαγα (Ισπανία)- Jonathan Gomez

Το Παρατηρητήριο Βιώσιμου Τουρισμού της Μάλαγα επιδιώκει να πρωτοστατήσει στην αξιοποίηση της τεχνολογίας για την μέτρηση του οικονομικού οφέλους του τουρισμού και την εύρεση νέων πηγών αξιοποιήσιμων δεδομένων πέρα από τις παραδοσιακές. Προς αυτό τον σκοπό αναπτύχθηκαν **συνέργειες με χρηματοπιστωτικά ιδρύματα** (την εταιρία mastercard, τραπεζικά ιδρύματα) με στόχο την **άντληση δεδομένων από τη χρήση πιστωτικών/χρεωστικών καρτών και άλλων εργαλείων ηλεκτρονικών πληρωμών** προκειμένου να σκιαγραφηθεί καλύτερα η εικόνα των δαπανών των τουριστών εντός της πόλης. Συνέργειες αναπτύχθηκαν και με ξενοδοχειακά καταλύματα για την καταγραφή των δαπανών που πραγματοποιούνται σε αυτά μέσω των συστημάτων κρατήσεων. Προς την ίδια κατεύθυνση κινείται η εφαρμογή καινοτόμων **εργαλείων παρακολούθησης συναισθημάτων** (emotional tracking) των τουριστών με στόχο τη διασύνδεση του βαθμού ικανοποίησής τους και των δαπανών στις οποίες προβαίνουν.

Όσον αφορά στη μεθοδολογία μέτρησης του ετήσιου οικονομικού αντικτύπου των επισκεπτών στην Μάλαγα, αυτή συνοψίζεται ως εξής:

-
- Ο συνολικός αριθμός των τουριστών προσδιορίζεται με βάση δεδομένα που αντλούνται από **επίσημες πηγές** (Εθνική Στατιστική Υπηρεσία της Ισπανίας - Έρευνα Πληρότητας Ξενοδοχείων) και ενισχύονται με δεδομένα που προκύπτουν από την **ειδική έρευνα σε εκδρομείς και τουρίστες** που διεξάγεται από το ίδιο το Παρατηρητήριο.
 - Εν συνεχεία προσδιορίζονται οι **άμεσες και έμμεσες οικονομικές επιπτώσεις** των επισκεπτών στην πόλη.
 - Η εκτίμηση του **άμεσου οικονομικού αντίκτυπου** πραγματοποιείται με βάση τα δεδομένα που έχουν αντληθεί από την έρευνα. Στην περίπτωση των **τουριστών** συλλέγονται δεδομένα α) για τις δαπάνες στον προορισμό επί το μέσο όρο των ημερών παραμονής και β) για το γενικό προϋπολογισμό του ταξιδιού. Στην περίπτωση των **εκδρομέων** συλλέγονται δεδομένα αναφορικά με τις δαπάνες κατά τη διάρκεια της παραμονής τους στην πόλη.
 - Για τον υπολογισμό του **έμμεσου οικονομικού αντίκτυπου** γίνεται χρήση πολλαπλασιαστική κατανάλωσης για την οικονομία της περιφέρειας της Ανδαλουσίας.
-

Οι **δείκτες** που χρησιμοποιούνται για τη μέτρηση των οικονομικών επιπτώσεων είναι οι ακόλουθοι:

-
- Απασχόληση: συνολική τουριστική απασχόληση (ανά κλάδο και ετήσια διακύμανση), ποσοστό τουριστικής απασχόλησης στη συνολική απασχόληση, ποσοστό ανεργίας, αναλογία μερικής-πλήρους απασχόλησης στον τουρισμό, αναλογία ανδρών-γυναικών που εργάζονται στον τουρισμό,
 - Μέσος μισθός στον τουρισμό (ανά κλάδο),
 - Πολλαπλασιαστική επίδραση / value of tourism-multiplier effect,
 - Μέση ημερήσια δαπάνη,
 - Συνολικός οικονομικός αντίκτυπος (άμεσος και έμμεσος),
 - Κερδοφορία των ξενοδοχείων -RevPAR και ADR (ετήσια διακύμανση),
 - Συνολικά έσοδα από τον τουρισμό και συμβολή του τουρισμού στο ΑΕΠ (%),
 - Έσοδα από άδειες και εμπορικές παραχωρήσεις,
 - Έσοδα από τουριστικούς φόρους,
 - Συνολικές ετήσιες δημόσιες δαπάνες για τον τουρισμό,
 - Ετήσιες δημόσιες δαπάνες για τον τουρισμό ως ποσοστό (%) των συνολικών τουριστικών εσόδων
-

2. Παρατηρητήριο του Μπουένος Άιρες (Αργεντινή)- Silvina Di Giano

Το Παρατηρητήριο αξιοποιεί δεδομένα τόσο από παραδοσιακές όσο και μη παραδοσιακές πηγές από φορείς του δημόσιου και του ιδιωτικού τομέα. Τα δεδομένα αφορούν τρία στάδια:

-
- Το στάδιο πριν την πραγματοποίηση του ταξιδιού (αναζήτηση και πραγματοποίηση κρατήσεων για πτήσεις και καταλύματα).
 - Το ίδιο το ταξίδι (αφίξεις, δαπάνες, πληρότητα ξενοδοχείων, απασχόληση στον τομέα της φιλοξενίας, δαπάνες με τη χρήση πιστωτικών και χρεωστικών καρτών, δεδομένα σχετικά με την κινητικότητα των τουριστών).
 - Το στάδιο μετά το ταξίδι (αξιολόγηση των επισκεπτών για αξιοθέατα και γαστρονομία (σε ψηφιακές πλατφόρμες).
-

Η διαδικασία συλλογής και αξιοποίησης δεδομένων μεταβάλλεται διαρκώς δεδομένου ότι οι ίδιες οι ανάγκες για πληροφόρηση είναι εξαιρετικά δυναμικές. Ειδικά η περίοδος της πανδημίας αποτέλεσε σημείο τομής για την ανάπτυξη μεθοδολογικού πλαισίου λόγω της επιτακτικής ανάγκης για έγκαιρη και αξιόπιστη συλλογή δεδομένων με στόχο τη λήψη αποφάσεων και την αποτύπωση του ρυθμού ανάκαμψης. Πρώτη μεγάλη πρόκληση αποτέλεσε ο **καθορισμός και η συλλογή των πλέον χρήσιμων και αξιοποιήσιμων δεδομένων με τη μικρότερη δυνατή καθυστέρηση**. Οι δείκτες που επιλέχθηκαν για την αποτύπωση του ρυθμού ανάκαμψης μετά την πανδημία ήταν οι ακόλουθοι:

- Μηνιαίες αφίξεις τουριστών (εισερχόμενοι και εγχώριοι).
- Χώρα κατοικίας των τουριστών (προσδιορισμός των βασικών αγορών).
- Εθνική και διεθνής αεροπορική συνδεσιμότητα.
- Χρονική εξέλιξη του αριθμού των εν λειτουργία ξενοδοχειακών καταλυμάτων και αριθμός διαθέσιμων δωματίων (ανάκαμψη του ξενοδοχειακού τομέα). Η συλλογή δεδομένων πραγματοποιήθηκε με την υλοποίηση περιοδικών ερευνών στα ξενοδοχεία προκειμένου να διαπιστωθεί εάν λειτουργούσαν ή εάν παρέμεναν κλειστά. Τα δεδομένα που συλλέγονταν προστέθηκαν σε αυτά που λαμβάνονται από την ετήσια Έρευνα Πληρότητας Ξενοδοχείων η οποία αποτελεί την επίσημη πηγή σχετικών πληροφοριών.
- Εξέλιξη των δαπανών ανά επισκέπτη και ανά ταξίδι και ημερήσια δαπάνη. Τα εν λόγω μεγέθη καταγράφονταν σε τριμηνιαία βάση (και όχι σε ετήσια, κάτι που ίσχυε πριν την πανδημία). Από την επεξεργασία των εν λόγω στοιχείων αντλήθηκαν σημαντικά συμπεράσματα: καταγράφηκε μείωση των ημερήσιων δαπανών και αύξηση της διάρκειας του ταξιδιού, αυξήθηκε το μερίδιο των ταξιδιών με τη συνοδεία της οικογένειας και φίλων και μειώθηκε το αντίστοιχο συγκεκριμένων ειδικών μορφών τουρισμού όπως ο συνεδριακός.

Μία από τις σημαντικότερες προκλήσεις που κλήθηκε να αντιμετωπίσει το Παρατηρητήριο αφορούσε τη **διάχυση της πληροφορίας**. Πέρα από τη μηνιαία έκθεση στην οποία αποτυπώνονται τα βασικά μεγέθη και δείκτες του τουρισμού, δημιουργήθηκε **Διαδικτυακή Πλατφόρμα** (με την ονομασία Tourism Intelligence System) στην οποία είναι διαθέσιμα οπτικοποιημένα μεγέθη που αφορούν τον τουρισμό και τα οποία έχουν αντληθεί από πληθώρα πηγών⁴. Εντός της πλατφόρμας είναι διαθέσιμο το **Tourism Intelligence System Dashboard**⁵ το οποίο περιλαμβάνει πληθώρα δεικτών όπως:

- εισερχόμενος και εγχώριος τουρισμός,
- τουριστική κινητικότητα,
- ξενοδοχειακή πληρότητα,
- αεροπορική διασυνδεσιμότητα,
- κατανάλωση,
- αξιολόγηση των αξιοθέατων/γαστρονομίας κ.α.).

⁴ Η πλατφόρμα είναι διαθέσιμη στον ακόλουθο σύνδεσμο:

<https://turismo.buenosaires.gob.ar/es/observatorio>

⁵ Το Dashboard είναι διαθέσιμο στον ακόλουθο σύνδεσμο:

<https://turismo.buenosaires.gob.ar/es/observatorio/tableros>

Τα δεδομένα επικαιροποιούνται σε μηνιαία βάση. Τα **βασικά διδάγματα** που αντλήθηκαν από την προσπάθεια μέτρησης κατά τη διάρκεια της πανδημίας είναι τα ακόλουθα:

- Η αναγκαιότητα **ευελιξίας** όσων αφορά τη συλλογή και χρήση δεδομένων. Ανάλογα με τις συνθήκες και τη συγκυρία μπορεί να μεταβληθούν οι ανάγκες και να δοθεί προτεραιότητα σε διαφορετικά μεγέθη.
- Η ανάγκη **προσαρμογής της μεθοδολογίας** για την άντληση των κατάλληλων και αναγκαίων συμπερασμάτων.
- Η αξιοποίηση των δεδομένων σε **πραγματικό χρόνο**.
- Η ανάπτυξη ισχυρών **δεσμών με τους παρόχους των δεδομένων** και η συνεχής αναζήτηση νέων πηγών δεδομένων.

3. Παρατηρητήριο Τουρισμού της Μπογκοτά (Κολομβία)-Paola Andrea Sanchez

Βασική αρμοδιότητα του Παρατηρητηρίου Τουρισμού είναι, μεταξύ άλλων, η πραγματοποίηση ερευνών και η στατιστική επεξεργασία δεδομένων που αφορούν τον τουρισμό μέσω μιας **ολοκληρωμένης διαδικασίας** που περιλαμβάνει τον προσδιορισμό των αναγκών, το σχεδιασμό και εφαρμογή της στατιστικής διαδικασίας, τη συγκέντρωση, επεξεργασία και ανάλυση των δεδομένων καθώς και τη διάχυση και αξιολόγηση των αποτελεσμάτων. Γίνεται χρήση πρωτογενών και δευτερογενών πηγών (έρευνες σε επισκέπτες, παρόχους τουριστικών υπηρεσιών, διαβούλευση, διοικητικές πηγές κ.α.) και η μεθοδολογία προσαρμόζεται στις εκάστοτε ανάγκες.

Στον πυρήνα της προσπάθειας διάχυσης της διαθέσιμης πληροφορίας βρίσκεται το **Tourism Information System⁶ της Μπογκοτά (SITBOG)**, ενός εργαλείου που παρέχει αξιόπιστες και συνεκτικές πληροφορίες για την κατάσταση και την εξέλιξη της βιομηχανίας του τουρισμού προς όλους τους ενδιαφερόμενους. Μετά την ένταξη στο Δίκτυο INSTO τέθηκε ο στόχος της **μέτρησης 12 θεματικών** (πρόκειται για τις 11 θεματικές περιοχές που ορίζονται από το δίκτυο INSTO στα οποία προστέθηκε η θεματική της ικανοποίησης του τουρίστα) με **περισσότερους από 100 δείκτες** ενώ εκδίδονται σε μηνιαία, εξαμηνιαία ή ετήσια βάση εκθέσεις.

Πέρα από τους παραδοσιακούς **δείκτες** που αφορούν τα οικονομικά οφέλη του τουρισμού (αριθμός τουριστών, ημερήσιες δαπάνες ανά επισκέπτη), το Παρατηρητήριο έχει αναπτύξει ειδικό δείκτη στον οποίο αποτυπώνεται ο **συνολικός αριθμός των εν λειτουργία παρόχων τουριστικών υπηρεσιών ανά κλάδο** καθώς και η εξέλιξη του αριθμού τους στο χρόνο, ενώ καταγράφεται και ο αριθμός των εταιριών που έχουν λάβει πιστοποιητικό βιώσιμου τουρισμού. Ειδικότερα, παρακολουθούνται οι ακόλουθοι κλάδοι:

- τουριστικά καταστήματα,
- ταξιδιωτικά γραφεία,
- καταλύματα τουριστικής διαμονής,
- άλλοι τύποι μη μόνιμων τουριστικών καταλυμάτων,

⁶ Περισσότερες πληροφορίες είναι διαθέσιμες στον ακόλουθο σύνδεσμο: <https://www.idt.gov.co/es/sitbog>

- καταλύματα τουριστικής διαμονής,
- ξεναγοί,
- καταστήματα εστίασης,
- πάροχοι υπηρεσιών συνεδρίων,
- εταιρίες ενοικίασης αυτοκινήτων,
- μπαρ,
- θεματικά πάρκα,
- ηλεκτρονικές πλατφόρμες παροχής τουριστικών υπηρεσιών.

Παράλληλα, η πόλη της Μπογκοτά ανέπτυξε ένα **μοντέλο διαχείρισης για τη διαμόρφωση έξυπνου προορισμού (Smart Tourism Destination)** το οποίο λαμβάνει υπόψη τον οριζόντιο χαρακτήρα (transversality) της τουριστικής δραστηριότητας. Το όραμα και η στρατηγική του προορισμού αναπτύσσονται με βάση **7 άξονες**:

- διακυβέρνηση,
- τεχνολογία,
- βιωσιμότητα,
- καινοτομία,
- προσβασιμότητα,
- επιχειρηματική ανταγωνιστικότητα,
- τουριστική ασφάλεια.

Βασικό εργαλείο του μοντέλου διαχείρισης αποτελεί το **Círculo Capital De Calidad Turística**, μία εργαλειοθήκη που στόχο έχει τη βελτίωση της ποιότητας των παρεχόμενων τουριστικών υπηρεσιών μέσα από την εφαρμογή και την αναγνώριση καλών πρακτικών για τους παραπάνω άξονες. Για κάθε άξονα επιλέγονται τουριστικές επιχειρήσεις οι οποίες, μετά το πρώτο στάδιο της αρχικής τους αξιολόγησης, συμμετέχουν σε προγράμματα κατάρτισης, και διαμορφώνεται ένα σχέδιο ενίσχυσης και εφαρμογής καλών πρακτικών. Σε ένα τελικό στάδιο αξιολογείται η εφαρμογή του σχεδίου και των καλών πρακτικών και η επιχείρηση λαμβάνει τη σχετική πιστοποίηση⁷. Παράλληλα, έχουν δρομολογηθεί δράσεις σε συνεργασία με άλλους φορείς οι οποίες αφορούν την **ποιότητα της ατμόσφαιρας** (Σύμφωνο για Νέο Αέρα-Pacto por un Nuevo Aire) καθώς και τη δημιουργία ενός **συστήματος κοινόχρηστων ποδηλάτων** για τους τουρίστες και τους κατοίκους. Πρόκειται για δράσεις που έχουν έμμεσες οικονομικές επιπτώσεις δεδομένου ότι ενισχύουν τη βιωσιμότητα του προορισμού.

Συμπεράσματα

Η καταγραφή των άμεσων και έμμεσων οικονομικών ωφελειών που προκύπτουν από την οικονομική δραστηριότητα παρουσιάζει ιδιαίτερες προκλήσεις, δεδομένου ότι η οικονομική ανάπτυξη δεν πρέπει να υπονομεύει τις προσπάθειες επίτευξης βιωσιμότητας. Από το σύνολο των συμμετεχόντων στο διαδικτυακό σεμινάριο υπογραμμίστηκε η ανάγκη αξιοποίησης πηγών δεδομένων πέραν των παραδοσιακών, πρωτίστως με την ανάπτυξη συνεργασιών με τον ιδιωτικό τομέα, καθώς και η ανάγκη διαρκούς βελτίωσης και ανάπτυξης των διαθέσιμων δεικτών.

⁷ Περισσότερες πληροφορίες είναι διαθέσιμες στον ακόλουθο σύνδεσμο: <https://www.idt.gov.co/es/circulo-capital-de-calidad-turistica> και <https://www.idt.gov.co/es/convocatoria-implementacion-de-buenas-practicas-del-circulo-capital-de-calidad-turistica>